

Slovensko predsedstvo EU 2008
Slovenian Presidency of the EU 2008
La Présidence slovène de l'UE 2008

GOVOR

PREDSEDNIKA VLADE RS IN PREDSEDNIKA EVROPSKEGA SVETA JANEZA JANŠE NA MEDPARLAMENTARNEM SREČANJU O ZAHODNEM BALKANU

Bruselj, 27. maj 2008

*Spoštovani predsednik Evropskega parlamenta Hans-Gert Pöttering,
spoštovani predsednik Državnega zbora Republike Slovenije France Cukjati,
spoštovani predsednik Evropske komisije José Manuel Barroso,
spoštovane poslanke in poslanci!*

Osebno sem bil zelo vesel povabila na ta dogodek. Vrsta skupnih pobud Evropskega in nacionalnih parlamentov članic EU priča o živahnosti evropskega parlamentarnega življenja. Temu življenju Lizbonska pogodba prinaša novo kakovost.

Skupna parlamentarna srečanja so v tem pogledu dokaj sveža in še posebej posrečena formula za odprto razpravo o ključnih izzivih evropske integracije.

Dosedanja srečanja, ki so bila osredotočena na Lizbonsko strategijo in prihodnost Evrope, so pomembno obogatila dve razpravi, ki jih je tudi slovensko predsedstvo postavilo v središče pozornosti v prvi polovici leta 2008. Prispevek parlamentov je bil zelo pomemben pri zagonu drugega cikla Lizbonske strategije in ključen za dosednji napredek v procesu ratifikacije Lizbonske reformne pogodbe. Ta postopek se je nedavno prav tako prevesil v drugo polovico.

Slovensko predsedstvo s posebnim zadovoljstvom pozdravlja odločitev, da je razprava v tem forumu prvič namenjena Zahodnemu Balkanu, še eni od prioritet našega predsedovanja. Za vse je koristno, da so v razpravo vključeni tudi predstavniki parlamentov držav iz regije in Turčije. Na tem mestu jih posebej pozdravljam.

Gospe in gospodje,

Politiko EU do Zahodnega Balkana vseskozi vodita dve temeljni prepričanja: najprej, da sta varnost in stabilnost celotne Evrope neločljivo povezani z varnostjo in stabilnostjo te regije in drugič, da je evropska perspektiva edina pozitivna alternativa za Zahodni Balkan. Temelj je bil postavljen junija 2003 s Solunsko agendo.

Pet let kasneje je napredek znaten. Tudi slovensko predsedstvo si obeta, da bo junijski Evropski svet v tem pogledu zaokrožil pozitivno obdobje t.i. »nove pozornosti do Zahodnega Balkana«. Pričakujemo, da bo potrjen premik naprej, ki ne bi bil mogoč brez izdatne pomoči Evropske komisije, Evropskega parlamenta in seveda tudi držav članic. Slovensko predsedstvo je 1. januarja 2008 nasledilo položaj z dvema kandidatama za članstvo ter še nedokončano mrežo Stabilizacijsko-asociacijskih sporazumov.

Medtem ko je Hrvaška že globoko v procesu pristopnih pogajanj, želimo, da jih EU čim prej začne tudi z Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo. Pozitivno sporočilo z junijskega vrha bi vzpodbudilo reformna prizadevanja, ki jih bo potrebno po predčasnih volitvah v začetku naslednjega meseca podvojiti.

Pogoji, ki bodo ključni za pozitivno jesensko poročilo Evropske komisije, s tem pa tudi za naslednjo fazo pristopnega procesa, so že dolgo znani. Reševanje bilateralnih vprašanj, predvsem glede imena, mora imeti za cilj izid brez poražencev, ob polnem spoštovanju vprašanj identitete in pomena regionalne stabilnosti.

Podpis Stabilizacijsko-asociacijskega sporazuma EU s Srbijo je bil temeljni korak proti podelitvi statusa kandidatke tej državi. Slovensko predsedstvo z zadovoljstvom pričakuje tudi podpis sporazuma z Bosno in Hercegovino 16. junija. S tem bo sklenjen ta del Solunske agende.

Pogodbena osnova odnosov z EU za vse države v regiji prinaša v proces njihovega približevanja EU novo kakovost predvidljivosti in nepovratnosti. Utrjuje tudi pogojnost celotnega procesa: napredek ostaja vezan na izpolnjevanje že znanih pogojev. Slovensko predsedstvo si želi, da bi parlamenti oziroma visoki zbori, ki jih danes tu predstavljate, s čimprejšnjimi ratifikacijami potrdili obojestranske zaveze.

Nov duh, ki ga je v strategijo EU do Zahodnega Balkana prinesla Solunska agenda, je najbolje ujet v pobudah, ki vzporedno s pridruženjem EU države regije postopno že vključujejo v skupne evropske politike. Toliko bolj, ko gre za ključne strateške evropske politike. V začetku leta je slovensko predsedstvo nasledilo zgled dobre prakse: gre za ustanovitev Energetske skupnosti v Jugovzhodni Evropi s prvim primerom prenosa *acquisa* v pravni red držav regije. Naša skupna prizadevanja morajo biti usmerjena v še bolj učinkovito implementacijo.

Želimo si, da bi bil tudi napredek na področju transporta kmalu zaokrožen s sklenitvijo transportnega sporazuma z državami iz regije.

Veliko prizadevanj je bilo vloženih tudi v krepitev sodelovanja na področju pravosodja in varnosti: junijski Evropski svet bo že lahko pozdravil konkreten napredek pri pobudi Ocena ogroženosti zaradi organiziranega kriminala v Jugovzhodni Evropi.

Prizadevamo si, da bi se posebna pozornost, ki jo EU, pa tudi slovensko predsedstvo namenjata izobraževanju in raziskavam, obogatila tudi sodelovanje EU z Zahodnim Balkanom. Vključevanje regije v evropski raziskovalni prostor obeta dober primer širitve pete svoboščine ter odprtje novih priložnosti za nadaljnji razvoj t.i. ljubljanskega procesa.

Krepitev regionalnega sodelovanja je stalni poudarek evropske politike na področju Zahodnega Balkana. Oblikovanje novega okvira, ki se je zaključilo ravno v času slovenskega predsedovanja, pomeni novo etapo. V Svetu za regionalno sodelovanje države regije same prevzemajo levji delež odgovornosti.

Posebno zadovoljno je slovensko predsedstvo z napredkom na področju Medosebnih stikov, kjer je pomembno vlogo odigrala Evropska komisija. Veliko je obetal že začetek predsedovanja, ki je sovpadel z uveljavitvijo poenostavljenega in cenejšega vizumskega režima za države Zahodnega Balkana.

Pet mesecev kasneje imamo pokazati še več. Z včerajšnjim začetkom še zadnjega dialoga o vizumski liberalizaciji so cilji postavljeni še višje. S perspektive državljanov Zahodnega Balkana ima cilj odprave vizumov poleg konkretne tudi pomembno simbolično vrednost. Predvsem za današnjo mlado generacijo, ki predstavlja hrbtenico modernih pro-evropskih sil držav Zahodnega Balkana. Za mlade so zelo spodbudne tudi napovedi Evropske komisije in nekaterih držav članic o povečanju števila štipendij za študente iz te regije.

Na področju Gospodarskega in socialnega razvoja so države Zahodnega Balkana od Soluna precej napredovale pri izpolnjevanju ekonomskih kriterijev iz Kopenhagna. Ob tem je vedno bolj pomembno, da so zunanje vzpodbude dobro koordinirane in učinkovite. Zato je slovensko predsedstvo pozdravilo dogovor Evropske komisije s ključnimi evropskimi razvojnimi bankami o vzpostavitvi celovitega Investicijskega okvirja za Zahodni Balkan.

Ob priznavanju osrednje vloge dobrega upravljanja pri izkoriščanju človeškega kapitala za skladen ekonomski in socialni razvoj so posebej dragocene pobude kot je Regionalna šola za javno upravo. Njena dodana vrednost je tudi v tem, da utrjuje načelo regionalnega sodelovanja. Po januarskem imenovanju sedeža, slovensko predsedstvo podpira prizadevanja za izpolnitev cilja dokončne vzpostavitve šole v začetku naslednjega leta.

Gospo in gospodje,

Ko bomo na junijskem Evropskem svetu sestavljali obračun na dosjeju Zahodnega Balkana, ne bomo mogli mimo Kosova. Nedvomno gre za enega najbolj občutljivih izzivov Evropske unije. Decembrski Evropski svet, ki je na ravni EU določil ključne usmeritve, je skušal vplivati na tak razvoj dogodkov, ki ne bi destabiliziral regije.

EU je dogajanje, ki se je zgodilo sredi februarja, pričakala pripravljena. Nekatere črnoglede napovedi o etnično motiviranem nasilju se niso uresničile. Nasprotno, v vmesnem času je Kosovo, ki ga je doslej priznalo 20 članic EU, norme medetničnega sožitja zasidrilo v ustavni red.

Sama uveljavitev ustave 15. junija prinaša nov položaj, ki se mu morajo prilagoditi tudi mednarodni akterji. Prepričan sem, da bo EU v dialogu z Združenimi narodi dorekla rešitev za prevzem vodilne vloge, ki smo jo skupaj napovedali decembra lani.

Pri tem je posebej pomembno, da tudi srbska skupnost na Kosovu prepozna svoj interes v prisotnosti misije EULEX. Ta misija, UNMIK in KFOR so na Kosovu zato, da zagotavljajo stabilnost, kratkoročno in srednjeročno pa tudi zaščito manjšin. V sedanjih razmerah tega ne more namesto njih zagotoviti nihče drug.

Gospo in gospodje,

Evropska unija svoje skupne prihodnosti še nikoli ni tako jasno projicirala v globalni prostor, preko meja Evrope. Ključni izzivi 21. stoletja prihajajo iz tega prostora. Današnja generacija Evropejcev ima v tem pogledu zgodovinsko priložnost Evropo pripraviti na vlogo enega ključnih globalnih akterjev. To priložnost pa bomo zmogli polno izkoristiti le, če bomo izpolnili tudi zgodovinsko odgovornost, da naš projekt zaokrožimo tu, v Evropi.

Zahodni Balkan je danes osrednje težišče širitvene politike Evropske unije in kot tak predstavlja neizbežno poglavje vsake resne razprave o prihodnosti Evrope. Tudi zato velja na izkušnji tega srečanja tu v Evropskem parlamentu zgraditi tradicijo skupnih parlamentarnih srečanj na temo evropske perspektive regije.

V času, ko se bosta poti EU in držav Zahodnega Balkana vedno bolj tesno prepletali, bo vsak prispevek dobrodošel. Za včerajšnjega in današnjega se vam tudi v imenu Sveta Evropske unije najlepše zahvaljujem.

Hvala.